

Nu krävs politiskt ansvar för litteraturens infrastruktur

Idag genomförs det fjärde litteraturpolitiska toppmötet på Bokmässan i Göteborg och deltagarna får bl.a. ta del av hur Quebec värnar lokala förlag och bokhandlare.

Kanada är ett av de många länder som skyddar litteraturens infrastruktur genom åtgärder som prisreglering och momsundantag. Sverige har i årtionden haft en avreglerad bokmarknad. Det har urholkat förutsättningarna för fysiska butiker, särskilt på mindre orter. Sedan millennieskiftet har en tredjedel av alla bokhandlar lagt ner och fler än hälften av landets kommuner saknar idag bokhandel.

- *Vi vill inte vrida tillbaka klockan, men kan samtidigt inte lägga hela ansvaret på enskilda bokhandlare som kämpar i motvind ute i landet. Det krävs politiska och strukturella åtgärder, säger Maria Hamrefors, ordförande i Svenska Bokhandlareföreningen.*

I en paneldebatt på temat "Litteraturens infrastruktur: Vem tar ansvar när landskapet förändras?" presenterar Svenska Bokhandlareföreningen tre konkreta förslag för att stärka bokhandelns förutsättningar:

1. Offentliga bokinköp i den lokala bokhandeln

Genom att ensidigt fokusera på pris och gå ihop om sina inköp stänger kommunerna ute bokhandeln från denna marknad. Idag går hundratals miljoner i offentliga bokinköp varje år till en enda aktör. Genom lokalanpassade upphandlingar skulle den lokala bokhandeln stärkas.

2. Öronmärkta bidrag till litteraturevenemang i bokhandeln

Bokhandeln bidrar till ett levande kulturliv med författarträffar, bokcirklar och kultursamtal.

3. Införande av litteraturcheckar för unga

En svensk litteraturcheck för 18-åringar skulle både gynna läsningen och stötta bokhandeln.

Trots nedläggningar är utvecklingen totalt sett positiv för bokhandeln. Den fysiska bokhandelns sammanlagda bokförsäljning ökade med 8,5 procent första halvåret i år.

- *Bokhandlarna har framtidstro, säger Maria Hamrefors. Det finns många exempel på nyetableringar och lyckade ägarbyten. Men om vi vill ha en levande bokhandel i hela landet så krävs rätt marknadsvillkor lokalt.*

24 september 2025

Fakta i korthet

- Antalet bokhandlar i Sverige har minskat från 327 (år 2000) till 222 (år 2024). Många nedlagda bokhandlar var familjeföretag som funnits i över 100 år.
- Idag saknar fler än hälften av alla kommuner en bokhandel – 20 av dem har fler än 20 000 invånare.
- I länder som Tyskland, Frankrike, Norge och Nederländerna skyddas den litterära infrastrukturen med fastprissystem.
- I exempelvis Kanada, USA och England trycks rekommenderade priser på böcker, vilket bl a leder till bättre marknadsförutsättningar för mindre aktörer.

Kontakt och mer information

Maria Hamrefors, ordförande Svenska Bokhandlareföreningen

Tel 070-601 92 05, maria.hamrefors@gmail.com

Om Svenska Bokhandlareföreningen

Bokhandlareföreningen är en branschorganisation för återförsäljare av böcker i butik. Såväl fristående bokhandlare som kedjor är medlemmar i föreningen.

www.booksellers.se